

En tidning till alla hushåll i Söderhamn från
Söderhamn NÄRA om Söderhamn NÄRA

 Söderhamn
NÄRA

En bekvämare vardag

Nr 1-2015

Så får du ditt vatten

Vattenprojektet i Norrfjärd

Vädersäkra nät

Och mycket mer från NÄRAS värld

Vårt viktiga vatten

Vi tycker att det arbete vi gör är så viktigt för vår kommun och för oss som bor här, att vi vill dela med oss av vår vardag. I det här numret ligger ett stort fokus på vårt viktigaste livsmedel och naturresurs- vattnet.

Ett omfattande arbete pågår i skärgården för att utöka vårt verksamhetsområde för vatten och avlopp i Norr fjärd. Miljöprojektet kommer att ta tid, dels för att vi vill få till en så bra lösning som möjligt för våra kunder, men även för att grävningar ska störa så lite som möjligt när arbetet väl ska utföras. Arbetet utförs av många medarbetare inom bolaget och sker i nära dialog med kunderna.

Vi har aktivt jobbat för att göra vår skärgård och våra fritidsområden renare och mer luktfria genom att gräva ner underjordsbehållare där vi har gemensamhetsanläggningar. Vi har varit dåliga på att berätta om hur dessa underjordsbehållare ska användas och för vilka de är till för, den informationen skall vi bli bättre på i framtiden. Genom dessa två projekt bidrar Söderhamn NÄRA till kommunens mål om en attraktivare skärgård.

Söderhamn NÄRA är inne i en generationsväxling inom bolaget och står inför stora personalomsättningar de kommande åren. Några av våra nya medarbetare möter du i tidningen. Vi har också ett spännande reportage om en man som ägnat tid att dokumentera vår kommuns brukshistoria. Hans filmer kommer att visas på informationskanalen varje vardag för dig som har kabel-TV.

Iårets Ung Företagsamhet som hölls i Söderhamn så var vi högsta grad delaktiga; som stolt huvudsponsor. Söderhamn NÄRA var på plats och visade upp oss själva som bolag

men också att jag personligen var med som domare i tävlingen årets UF Företag. Det är otroligt roligt att få vara med och dela deras kreativitet och entreprenörsanda. Vår sponsring inom bolaget är riktad till ungdomar och deras verksamhet och i det här fallet den unga företagsamheten.

Vad har vi för oss i sommar när det gäller gräv- arbeten? Jo, fortsatt fiberdragning i centralorten i avvaktan på att det finns möjlighet att söka bredbandsbidrag och vädersäkring av de sista delarna av vårt elnät i skärgården. Vi kommer även att göra en del gör förbättringar i VA-nätet i Stugsund.

Hur går det egentligen med det där biogas projektet, varför hör vi ingenting?

Här kommer lite information om läget med anläggningen. Processen med att producera biogas tar längre tid än vi räknade med, men gasen har börjat bildas. Nu gäller det att se vad som är bäst för oss och hur vi tar hand om gasen på det mest hållbara sättet, både ur ekologisk och ur ekonomisk synvinkel.

Redan 1987 antogs en rapport som skrevs av Världskommissionen på uppdrag av Förenta nationerna- vår gemensamma framtid

Monica Granlund, vd

med definitionen:

En hållbar utveckling tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov

Hållbar utveckling - det är en utmaning för oss alla. Vi försöker göra det vi kan ur ett lokalt perspektiv.

Hur gör du?

Monica Granlund, vd

En bekvämare vardag ges ut av Söderhamn NÄRA och når alla kommuninvånare och företag i Söderhamn som samhällsinformation.

Ansvarig utgivare: Monica Granlund, vd, tel 0270- 766 72, e-post monica.granlund@soderhamnarna.se

Redaktör: Gunnar Lidén, tel 0270-751 26, e-post gunnar.liden@soderhamnarna.se.

Text och bild Gunnar Lidén om inget annat anges.

Tidningen finns även att läsa på vår hemsida: www.soderhamnarna.se. Vill du ha fler nummer av tidningen finns de att hämta på Stabbläggaregatan 11.

Ni tycker att vi sköter oss bra

Att ha en bra relation och nöjda kunder är det viktigaste av allt för ett serviceföretag som Söderhamn NÄRA. Det här är också något vi strävar efter varje dag, men det är inte alltid helt lätt att veta om vi lyckats med det eller inte.

För att få veta hur det ligger till med den saken lät Söderhamn NÄRA därför ett externt företag genomföra en enkät bland kommuninvånarna.

–Det visade sig att vi är bra och att våra kunder gillar oss, säger personalchef Lena Sandin.

Lena Sandin, personalchef.

I januari i år genomförde supportföretaget TMJ Group en kundundersökning där 205 slumpmässigt utvalda kunder runt om i kommunen ringdes upp och djupintervjuades. 80 procent var privatkunder och 20 procent företagskunder.

Undersökningen var uppdelad på tio frågor som rör allt från hur hemsidan är uppbyggd till personalens kompetens och bemötande. Frågorna besvarades på en femgradig skala och bäst betyg fick man på kategorierna: bemötande, kompetens & tydlighet, tillgänglighet, information och hjälp vid störningar samt fakturaförståelse. Här landade betyget på 4,25 till 4,54 på den femgradiga skalan.

Lite sämre gick det i kategorierna klagomålshantering, prisvärde och hemsidan.

–Vi har tagit till oss detta och vi jobbar hela tiden på att bli bättre.

Hemsidan är ett sådant exempel. Vi har startat ett projekt som ska se över hemsidan från grunden, säger Lena Sandin.

Sammantaget når Söderhamn NÄRA ett nöjdhetsindex på totalt 79,23, att jämföras med Energibolagsindex som ligger på 76,75. Det placerar Söderhamn NÄRA på en elfte plats bland 40-talet energibolag som genomfört Supportföretagets nöjdhetsundersökningar.

Även Söderhamn NÄRAs varumärke förknippades av kunderna till största delen med positiva ord.

–Vi ser gärna att våra kunder hör av sig till oss direkt om synpunkter på förbättringar inom våra verksamheter, säger Lena Sandin.

Lokalt

Nr 1 2015

- Stort intresse för Norrfjärd** sid 4-5
- Amanda tar över efter Karin** sid 6
- Anton blir yngst på NÄRA** sid 7
- Historiska filmer på Infokanalen** sid 8
- Brandövning på Granskär** sid 9
- Så bokar du studiebesök** sid 10
- Barnen lär sig om vatten** sid 11
- Så får du ditt vatten** sid 12-13
- Ny personal på NÄRA** sid 15
- Unga företagare** sid 16-17
- Vädersäkra elnät** sid 18
- Och en hel del annat som rör vår värld**

Hörsalen på Cfl var i det närmaste fullsatt när Söderhamn NÄRA bjöd in till informationsträff.

Stort intresse för Norrfjärd

I juni förra året beslutade kommunfullmäktige att bilda ett verksamhetsområde för Norrfjärd, vilket i praktiken betyder att alla fastighetsägare kommer att förses med vatten- och avlopp.

Arbetet med projektet pågår för fullt och i höst sätts spardarna i marken.

-Just nu ägnas all tid till detaljplanering, kommunikation med fastighetsägare och upphandlingar, säger VA-chef Veronica Henriksson.

I början av mars anordnade Söderhamn NÄRA ett informationsmöte för alla fastighetsägare och arrendatorer inom VA-projekt Norrfjärd och intresset för projektet var stort. Drygt 250 personer som representerade närmare 180 av sammanlagt 221 berörda fastigheter var på plats.

För att kunna svara på alla tänkbara frågor hade Söderhamn NÄRA, förutom sin egen expertis, även bjudit in representanter för bygg- och mil-

jökontoret, banksektorn och konsultföretaget SWECO, som projektleder det hela.

-Ska ett projekt av den storleken kunna genomföras på ett bra sätt krävs att alla berörda parter får den information som de har rätt att kräva. För oss är det dessutom en självklarhet, och Söderhamn NÄRA har lagt ner ett stort arbete på att kommunicera projektet med alla fastighetsägare och arrendatorer, säger Veronica Henriksson.

Informationsträffen på Cfl kan även ses som ett första samråd och alla frågor och synpunkter man inte kunde besvara på plats tog man med sig.

-Alla som har frågor som rör projektet kommer att få dem besvarade. Vi har även lagt ut de viktigaste frågorna och svaren på vår hemsida, säger Veronica Henriksson

Två personer som var med på Cfl var paret Yngve och Margareta Wassberg från Gävle. De hade åkt upp för att få veta vad som egentligen gäller och

de var nöjda med den information som Söderhamn NÄRA presenterade.

-Det är även bra att det här projektet genomförs. Vi har varit i Norrfjärd i 45 år och vi har märkt att vatten-

kvaliteten har försämrats. Dessutom ska det bli skönt att få byta ut vattendunkar och latrin mot rinnande vatten och en toalett, säger de.

Yngve Och Margareta Wassberg från Gävle pratar med VA-chef Veronica Henriksson.

Det var inte ett helt lätt beslut

Gunilla och Ulf Tenstam från Uppsala har haft sitt fritidshus i Norrfjärd sedan 1943.

I samband med att Söderhamn NÄRA informerade berörda fastighetsägare och arrendatorer om det nya verksamhetsområdet har frågorna varit många.

-Jag har fått tagit emot många samtal, besök och mail från hela landet från sommargäster som vill veta mer, och den absoluta merparten av dem är trots allt positiva, säger planeringsingenjör Gunnar Schön, som sitter i projektgruppen.

Två av dem som berörs av det nya verksamhetsområdet i Norrfjärd är Ulf och Gunilla Tenstam från Uppsala. De tillbringar väldigt mycket tid i sitt sommarställe och det har de gjort i decennier.

-Jag kom hit som barn för första gången 1943, då mina föräldrar köpte stället av Jan Johanssons föräldrar, sedan dess har vi tillbringat i stort sett alla somrar här, säger Ulf.

Under de år som paret Tenstam varit i Norrfjärd har skaran av barn och barnbarn ökat konstant.

-Vi har fyra barn med familjer, så ibland är vi ganska många som ska få plats här, trots att två av barnen har egna sommarställen, säger Gunilla. Sommarstället i Norrfjärd har saktat men säkert vuxit och de har byggt ut med bodar och utrymmen. Det senaste är en grillkåta. Kommunalt vatten skaffade de sig redan för sju år sedan då de gick med i Norrfjärds vattensamfällighetsförening.

När Ulf och Gunilla fick besked om att Söderhamns kommun beslutat att alla fastigheter ska kopplas till det kommunala avloppsnätet, blev de tvungna att på allvar fundera på vad de ska göra med Norrfjärd. Inte för att de är motståndare till att man vill förbättra vattenkvaliteten, tvärt om, de anser att projektet är bra. Men med ålderns rätt tänkte de först att det här med att dra in avlopp kanske var ett allt för stort projekt att ta itu med.

-Vi pratade med varandra om det här och lade även fram våra funderingar för barnen, men när det kom på tal att vi funderade på att göra oss av med sommarstället, slog de bakut. De ville absolut inte att vi gjorde oss

av med det, säger Ulf.

Efter vissa överläggningar insåg även Ulf och Gunilla att det inte gick att lämna den plats som de spenderat så mycket tid på de senaste 60 åren.

-Det finns så mycket familjehistoria här och även om våra barn har passerat 50 årsstreck så känner de sådan nostalgi över allt som finns här, och deras barn älskar det här stället. Under alla år som vi bott här är det inte

så mycket som förändrats. Barnen, barnbarnen och även vi vill ha det så, säger de.

Så trots att det kommer att krävas en del av paret Tenstam att anlägga avlopp så kommer det nog att bli genomfört.

-I grund och botten tycker vi att det här är bra, det är en naturlig utveckling.

Torbjörn Ågren från konsultföretaget Sweco och Gunnar Schön arbetar med att planera det stora projektet.

Amanda Steen och Karin Holmgren.

Karin lämnar över till Amanda

Under drygt 30 år som processtekniker inom vatten- och avloppsbranschen, har Karin Holmgren varit med att utveckla och modernisera vatten- och avloppsreningen i Söderhamns kommun.

-Men nu får det räcka och det känns väldigt bra. Nu vill jag ägna mig åt gården hemma i Rönningen, måla tavlor och att resa, säger hon.

Karins arbetsuppgifter kommer nu att tas över av Amanda Steen.

Karin har utbildat sig på Chalmers tekniska högskola i Göteborg, och efter fyra års studier kunde hon titulera sig civilingenjör med inriktning på väg och vatten. Därefter följde några år med kortare forskartjänster och vikarie- och projektanställningar i Göteborgsområdet.

-Det var ganska tufft på arbetsmarknaden för civilingenjörer på den tiden så jag började leta jobb i allt större cirklar och hade länge tänkt att det vore trevligt att flytta till

Norrland, säger Karin.

När en tjänst som processtekniker på gatukontoret i Söderhamn dök upp sökte Karin tjänsten och fick den.

-Jag blev intervjuad av personalchef Folke Dammbro och gatuchof Rolf Bergström, säger hon.

Väl på plats i Söderhamn sattes Karin i ett källarkontor i gamla kommunalhuset i Söderala, där gatukontoret höll till på den tiden. Tjänsten som processtekniker innebar att Karin ansvarade för processer vid såväl vattenverk som avloppsreningsverk.

-Mycket har förändrats sedan jag började arbeta i Söderhamn. Under de första åren fanns det betydligt fler små vatten- och avloppsanläggningar och betydligt fler anslutna verksamheter att hålla reda på. Till exempel fanns i Sandarne ett slakteri som det alltid var ett stort äventyr att besöka, säger Karin.

Under de dryga 30 år som Karin har arbetat med vatten- och avloppsfrågor är det främst två saker som har förändrats i grunden; det ena är att antalet anläggningar har minskats

och effektiviserats och det andra är att administrationen har blivit rejält mycket större och snarigare.

-Det ställs allt högre krav på våra anläggningar och det är inte bara att de ska hålla hög kvalitet på sina renande funktioner, de ska även vara driftsäkra och energisnåla. Dessutom känner vi till fler skadliga ämnen nu och de ska hanteras på ett miljömässigt sätt, vilket i sin tur ställer ytterligare krav på kvalitet. Sammantaget har arbetet blivit mer komplext, säger Karin.

I samma takt som tekniken har utvecklats har administrationen kring både dricksvatten och avloppsvatten ökat. Miljöledningssystem, egenkontroll och miljörapportering tar allt mer tid och de senaste åren har Karin valt att koncentrera sig på avloppssidan.

Men nu är det alltså dags att lämna över stafettpinnen och i september förra året anställde Söderhamn NÄRA Amanda Steen, som även hon är civilingenjör.

Amanda kommer ursprungligen

från Söråker, men har de senaste åren läst på KTH i Stockholm. Förra året tog hon sin examen som civilingenjör med inriktning på bioteknik.

Under tiden som Amanda gjorde sitt examensarbete började hon söka jobb. Helst av allt ville hon hitta ett arbete i mellannorrland och gärna i Söderhamn. En bidragande orsak till det är att Amandas sambo kommer härifrån.

-Det kom väldigt lägligt och att det blev Söderhamn känns otroligt bra, säger Amanda.

Nu sex månader senare är det då alltså dags för Amanda att stå på egna ben och Karin är inte ett dugg orolig att Amanda inte ska klara av det.

-Hon är väldigt duktig och kommer att klara det här bra, säger Karin.

-Och det har känts jättebra att få gå bredvid Karin under den här tiden. Utan inskolningen hade det varit svårt, säger Amanda.

Amandas tjänst kommer att skilja en del från Karins nuvarande eftersom hon även kommer att arbeta med processer i dricksvattenbehandlingen.

Mer flis till värmen

Andelen Retur (RT) -flis blir allt viktigare som bränsle till värmekraftverket på Granskär. I dagsläget eldas cirka 18 000 kubikmeter RT-flis per år.

–Vi har tillstånd att elda 50 procent av årsbehovet med hjälp av RT-flis, men det brukar ligga på cirka 12 procent, säger värmechef Tomi Gladh.

RT-flis består av det trävirke som vi i Söderhamn slänger på Långtå. Varje år blir det omkring 18 000 kubikmeter i flisad form. Till RT-flis räknas allt trävirke förutom behandlat och impregnerat trä.

–Impregnerat trä får vi inte elda hos oss. Det krävs ett helt annat tillstånd enligt miljöbalken och pannan är inte anpassad för den typen av träbränslen. Allt impregnerat virke fraktas till förbränning hos SAKAB i Kumla.

Ett par tre gånger per år kommer en entreprenör och flisar upp delar av den stora hög med trävirke som ligger på värmens flisplan på Långtå. Anledningen till att man inte flisar oftare är att virket torkar ut bättre om det får ligga orört, dessutom minimeras risken för röta och svampangrepp i flisen.

–Vi använder det flisade virket året runt men eftersom det är betydligt torrare än skogsavfall, och för att få bästa effekt ur det, så blandas det med övrigt bränsle från skogen. Inbland-

Tusentals kubikmeter trävirke flisas upp på bara några dagar.

ningen av RT-flis brukar ligga på 20-30 procent vid bränsleterminalen på Långtå. Nere på Granskär blandas

det ytterligare en gång så att halten landar på cirka tolv procent innan det eldas upp i pannan. Är halten RT-flis

högre än så börjar det bli skadligt för pannan, säger Tomi Gladh.

Anton är yngst på NÄRA

För en tid sedan sökte Söderhamn NÄRA en ny drifttekniker till värmeverket. Sammanlagt 77 personer såg sig manade att söka tjänsten och när den sista anställningsintervjun var genomförd stod det klart att Anton Hörberg var den man sökte efter.

Anton blir inte bara ny drifttekniker han blir, med sina 21 år, dessutom Söderhamn NÄRAs yngsta medarbetare.

Anton kommer ursprungligen från Mantorp men flyttade till Söderhamn för tre år sedan för att läsa till vindkrafttekniker på Cfl. I samma veva träffade han sin flickvän och efter

utbildningen blev han kvar.

–Men jag fick inget jobb här så jag har veckopendlat till Stockholm där jag jobbat som telekommontör och vindkrafttekniker, säger Anton.

När tjänsten som drifttekniker blev ledig såg Anton en möjlighet att få jobba på hemmaplan och eftersom han hade sommarjobbat på värmeverket i Mantorp, visste han ungefär vad han gav sig in på. Men det fanns även en annan viktig anledning till att han sökte tjänsten.

–Jag och min sambo ska få barn i maj och därför känns det extra bra att få slippa pendla.

Tjänsten som drifttekniker innebär skiftjobb och en hel del ensamarbete,

och det kan tyckas vara en ganska tuff arbetssituation för någon som är så pass ung som Anton.

–Det är inget som oroar oss det minsta. Att Anton är ung är bara bra för åldersstrukturen, men framförallt har han gjort ett enormt bra intryck och han har den kompetens som vi söker. Han kommer dessutom att få all den introduktion som krävs, säger värmechef Tomi Gladh.

Inte heller Anton är orolig inför det ansvar som kommer att läggas på honom.

–Det här kommer bara att bli jättekul och spännande, säger han.

Anton Hörberg

Historiska dokumentärer på Infokanalen

På Infokanalen kan du nu se historiska dokumentärer. Filmerna visas varje kväll klockan 20.00

Sedan en tid tillbaka kan du se några intressanta dokumentärfilmer på Infokanalen. Filmerna handlar om skogs- och sågverksindustrins barndom och utveckling i Ljusne, Ala och Söderhamn och är sammanställda av Tord Segerdahl från Ala, som själv stått för mycket av filmandet.

Tord Segerdahl har ett gediget förflutet inom trä- och sågverksindustrin. Redan som elvaåring jobbade han som märkbris och knubbhalare på Ala brädgård.

-Men det började mycket tidigare än så. Redan 1854 bosatte sig min farfars far i Ala. Han var byggmästare från Arbrå och fick i uppdrag att bygga upp Alasågen. Min farfar och min far fortsatte inom samma bransch och det var helt naturligt för mig att också göra det, berättar Tord på telefon från Skoghall, där han bor i dag.

Efter kriget hade Tord siktet inställt på att bli pilot, något som väldigt många unga män ville på den tiden. Men så träffade han sin hustru Inga och valde att läsa till ingenjör istället.

Efter en tid började Tord på Söderhamns Verkstäder som konstruktör och i det arbetet började han filma på allvar.

-Jag har alltid varit intresserad av film och hade redan då filmat mycket privat, men nu blev det mer på allvar. De första filmerna gjordes för att vi, med telelins och i slowmotion, skulle kunna studera nya maskiner på ett effektivt och säkert sätt, säger Tord.

Sedan dess har Tord filmat i stort sett allt han kommit över när det gäller svensk sågverksindustri. 1966 lämnade Tord Segerdahl Söderhamn för gott och efter drygt tio år på olika positioner inom sågverkssektorn runt om i landet blev han rektor för Rikssågverksskolan i Skoghall. En tjänst han blev kvar på fram till sin pension.

-Under min tid på Rikssågverksskolan hade jag mycket nytta av alla filmer som jag gjort genom åren, de blev ett bra utbildningsmaterial, säger Tord.

Efter pensioneringen donerade Tord sin filmskatt på närmare 300 filmer till Ljusne Bruksmuseum. Men han och hustrun Inga, som även hon är

en stor filmentusiast, har även sammanställt närmare 30 filmer ur det digra filmmaterialet och sex av dem har nu hamnat på Söderhamn NÄRAs Infokanal, där de sänds varje dag

klockan 20.00.

-Jag tycker det känns jättebra att ni har tagit er an filmerna så att fler får ta del av den spännande industrihistoria som ägt rum i Söderhamn och Ljusne.

Tord och Inga Segerdahl delar filmintresset och tillsammans har de gjort flera filmer om sågverksepoken i Ala, Ljusne och Söderhamn. Foto: Privat

Realistisk brandövning på Granskärsverket

En viktig del av räddningstjänstens vardag består av att öva på realistiska händelser. Problemet är att det inte finns allt för många platser att göra det på, men det finns en plats som är både realistisk och svår.

-Det här är en perfekt plats att öva rökdykning på, säger Dan Berg, övningsledare på räddningstjänsten.

Rökdykarövningen börjar redan på brandstationen med att personalen får ett larm om en eventuell brand med kraftig rökutveckling på Granskärs reningsverk. Det enda som skiljer från ett skarpt läge är att man inte åker med sirener och blåljus.

-I övrigt är allt så realistiskt det kan bli, säger Dan Berg.

När personalen kommer på plats blir de snabbt informerade om läget av Hans Hedlund, som själv varit deltidbrandman i 28 år och som arbetar som driftstekniker på Granskärsverket.

-Det är kraftig rökutveckling från källaren under sedimenteringsbassängen. Två elektriker och eventuellt en praktikant arbetar där nere med elektriska installationer, säger han.

Direkt efter genomgången börjar alla snabbt göra vad de ska. Någon startar stora fläktar medan andra drar fram slang. Samtidigt gör tre rökdykare sig redo för att gå ner i den kolsvarta och rökfyllda källaren.

På bara ett par minuter är alla förberedelser klara och rökdykarna beger sig ner för den långa, smala spiraltrappan som leder till källaren.

Källaren är trång, lång och fylld med hinder. När den mörkläggs och fylls med rök ser rökdykarna inte

Hans Hedlund och räddningsledare Per Andersson är nöjda med övningen.

ens handen framför sig, vilket sätter dem på prov. På olika platser har övningsledningen lagt ut tre dockor som väger som en vuxen människa och alla tre ska ut så fort som möjligt.

När rökdykarna, efter några minuter, kommer upp med två av dockorna får de bekräftat att det var tre personer som befann sig i källaren. Rökdykarna, som redan är utmattade av den första räddningsaktionen, får snabbt ge sig ner i mörkret i gen. Efter en kort stund kommer de upp med

den tredje dockan.

-Det här är en bra övning och en bra övningsplats för våra rökdykare. Den är både realistisk och svår, säger Dan Berg.

Räddningstjänsten genomför två kalla och två varma rökdykarövningar per år. Den kalla övningen kommer med all sannolikhet att förläggas på Granskärsverket fler gånger. Även kommunens deltidbrandmän får genomföra rökdykarövningarna.

En docka fick vara en av "elektrikerna" som rökdykarna skulle hitta.

Övningsledare Dan Berg.

Sikten är lika med noll för rökdykarna som ska ner i källaren under sedimenteringsbassängen.

Rökdykare.

Besök oss gärna

Studiebesöken på Söderhamn NÄRA är många. Här berättar drifttekniker Hans Hedlund vad som händer med allt som vi spolar ner i toaletten för några förstaklassare från Stentäkten.

På ett eller annat sätt berör Söderhamn NÄRAS verksamheter alla Söderhamnare. Det är därför inte heller konstigt att intresset för Söderhamn NÄRA alltid varit stort, och för dem som vill lära sig mer kan ett studiebesök vara en bra idé.

-Eftersom vi är ett kommunalt bolag är det i förlängningen kommuninnevanorna som är de egentliga ägarna. Därför är det självklart för oss att alla som vill, ska få veta så mycket som möjligt om hur våra verksamheter fungerar, säger Eva Hedblom, informationsansvarig på Söderhamn NÄRA.

Söderhamn NÄRA får regelbundet besök av intresserade grupper. Besökarna kan vara allt från elever i första klass som håller på med projektarbeten om vatten till pensionsorganisationer som vill veta mer om biogastillverkning.

-Den största gruppen besökare är skolungdomar och enda begränsningen är att förskolebarnen får vänta med sina besök tills de blir lite äldre, säger Eva Hedblom.

Du kan boka studiebesök på följande verksamheter:

- **Granskärs avloppsverk:** Här visas hur avloppsvatten tas om hand och renas innan det släpps ut i Söderhamnsfjärden.
- **Ålsjöns vattenverk:** Besöket ger en inblick i hur vattnet kommer från våra vattentäkter till vattenkranen.
- **Värmeverket på granskär:** Här visas hur skogsavfall omvandlas till värme och el.
- **Långtå Återvinningscentral:** Ett besök här förklarar hur avfall behandlas och vad som händer med det.

För att ett studiebesök ska bli så bra och effektivt som möjligt är det viktigt att du kontaktar den verksamhet du är intresserad av så tidigt som möjligt och inte mindre än tio dagar innan du vill komma på besök. Bo-

kar gör du enklast genom att fylla i ett formulär på Söderhamn NÄRAS hemsida under fliken Kundenservice. För det mesta går det att planera in ett studiebesök inom rimlig tid.

-Det är också bra om du vet vad du vill få ut av ditt studiebesök och hur många som kommer att delta, så att vi kan anpassa oss på bästa sätt, säger Eva Hedblom.

Ett par grabbar i ettan tittar nyfiket ner i mottagningsbrunnen.

Nu vet barnen var vattnet tar vägen

Att vatten är viktigt och att vi måste vara rädda om det, är något som alla barn måste lära sig. Det är så pass viktigt att det till och med står inskrivet i läroplanen för årskurs ett till tre att barnen ska göra specialarbeten om vatten.

Klass 1A på Stentägtskolan är inget undantag, de har lagt ner många timmar på sådant som rör vatten.

När eleverna på Stentägtskolan började forska om vatten var det ingen av dem som hade några djupare kunskaper om vatten och vad det betyder för oss.

-Nu har vi forskat jättemycket om vatten och det har varit jättekul men lite svårt att förstå, säger William Jönsson-Khoshabi.

Efter några veckors forskande vet de

Så här ser ett rent och friskt hav ut enligt William Jönsson-Khoshabi, Walter Hedblom och Rasmus Öhlander-Onelius.

nu betydligt mycket mer. De har fått lära sig massor om vattnet som finns i sjöar, hav is och i luften. Men även om vattnet som spolas ner i toaletten.

En sak som de hade dålig koll på var vad som faktiskt händer med allt det vatten som spolas ner i avloppen. För att förstå det bättre fick de göra ett studiebesök på Granskär, där personalen berättade vad som händer med avloppsvattnet.

Efter en timme på Granskärs avloppsreningsverk hade barnen lärt sig en hel del om vatten som de inte hade en aning om tidigare. Den viktigaste kunskapen som de tog med sig hem var vad man faktiskt får och inte får slänga i toaletten

-Vi visste inte att man bara fick spola ner kiss och bajs och toalettpapper, säger Vendela Onelius, men nu vet vi det.

-Man får också kråkas i toaletten, det går bra. Men man får inte hälla i målarfärg, resonerar Walter Hedblom och Rasmus Öhlander-Onelius.

-Man får inte slänga i andra saker heller. Jag såg en festiskartong i vattnet och det är inte bra, säger William Jönsson-Khoshabi.

Nu kan barnen ta med sig sina nya kunskaper vidare och berätta hur det ska gå till. Etersom de hittade saker i avloppsvattnet som inte hör dit, så måste det finnas en och annan vuxen som inte heller vet vad som får slängas i toaletten.

Men nu vet vi.

Rasmus Öhlander-Onelius, Walter Hedblom och William Jönsson-Khoshabi i klass 1A på Stentägtskolan har forskat om vatten

Vendela Onelius och Nova Jinnefalk är två av eleverna som gjort sin tolkning av hur ett hav kan se ut.

Ungdomar ska lockas att läsa teknik

Högskolan Gävle brukar anordna ingenjörskvällar på olika platser i regionen för att berätta för gymnasieelever om vilka utbildningsmöjligheter som finns. I samband med det brukar även lokala företag vara med för att berätta om sina framtida rekryteringsbehov.

Söderhamn NÄRA deltar för att visa att även ett kommunalt bolag har behov av ingenjörer och annan välutbildad personal.

Att högskolorna lyckas locka gymnasieelever till tekniska utbildningar har blivit allt viktigare för teknikorienterade företag. Dels ställs det allt större krav på att personal som ska anställas har gedigen utbildning men även pensionsavgångar inom många tek-

niska sektorer är en bidragande orsak.

De tekniska utbildningarna har blivit fler de senaste åren många högskolor erbjuder tekniska utbildningar inom en rad olika områden.

På Högskolan Gävle finns det en speciell utbildning som erbjuder eleverna en unik möjlighet till gedigen och betald praktik. Utbildningen är en fyraårig så kallad Co-op utbildning i Miljöteknik och för tillfället har en elev vid programmet sin praktik på Söderhamn NÄRA, där hon praktiserar tio veckor per läsår på vatten.

-Jag tycker att det är ett jättebra upplägg. I och för sig tar utbildningen ett extra år, men i gengäld får jag väldigt mycket praktik, som dessutom är betald, säger Olivia Almqvist.

Till hösten påbörjar Olivia Almqvist sin fjärde och sista praktikperiod på Söderhamn NÄRA.

Olivia Almqvist berättar om sin utbildning för Olivia Söderkvist och Olivia Möller som båda går tredje året på samhällsprogrammet och som vill veta mer om vilka utbildningar som finns till buds. De är främst intresserade av utbildningar inom miljöområdet.

Så får du ditt vatten

Grundvatten

I princip allt vatten som vi använder kommer från Söderalaåsen, som i sin tur är en del av den betydligt större Ljusnanåsen. Åsen startar i fjällvärlden och delar av åsen, som startar i höjd med Glössbo, går under riksväg 50. Ljusne och Vallvik får sitt vatten från Järvsjön som är en så kallad ytvattentäkt. Vattnet i Holmsveden kommer från lokal vattenförekost och vattnet i Stråjtära kommer från Gävleåsen.

Pumpar

Grundvattnet tas från 12 till 30 meters djup, beroende på lokala förhållanden. I naturliga försänkningar i åsen vid vattenverken i Kinsta, Ålsjön och Mohed pumpas vattnet upp till vattenverkens lågreservoarer, som är stora mellanlager för vatten.

Tre vattentorn

Ett vattentorn är inget annat än en enorm vattenbehållare. Vattnet pumpas till kommunens tre vattentorn som finns i Ljusne, Vannsätter och i Söderhamn. Den absolut största mängden pumpas till vattentornen men på vägen dit avleds vatten till konsumenter som ligger mellan vattenverken och vattentornen. Längs vattnets väg finns även anläggningar som höjer trycket på vattnet, så kallade tryckstegringar. Vattentillförseln sker automatiskt när nivåerna i vattentornen sjunker under en viss volym.

Söderhamn

Vattentornet i Söderhamn byggdes 1972 och förser 16 000 konsumenter med vatten. Tornets höga placering tillsammans med vattnets förvaring i tornets övre del, gör att alla konsumenter kontinuerligt får sitt vatten med ett jämnt och stabilt tryck. Vattentornet rymmer hela fyra miljoner liter vatten.

Vannsätter

Vattentornet i Vannsätter ligger på en höjd i skogen. Det rymmer 185 000 liter vatten och förser konsumenterna i Vannsätter.

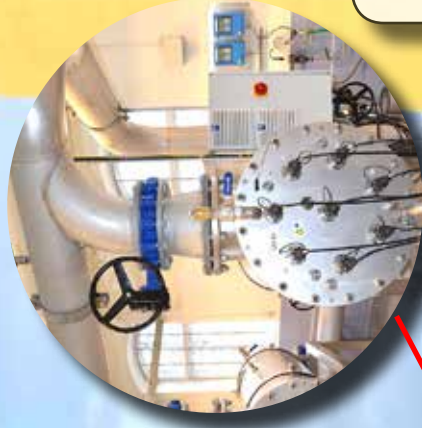
Syresättning

Innan vattnet pumpas upp ur marken syresätts det med hjälp av stora kompressorer. Detta görs för att järn och mangan ska fällas ut ur vattnet.

Lågreservoar

Grundvattnet, som har en konstant temperatur på sju grader, mellanlagras i en lågreservoar för att man alltid ska ha en jämn och säker tillgång på vatten. Lågvattentereservoaren i Ålsjön kanske inte ser mycket ur för världen, men den rymmer cirka en miljon liter vatten.

UV-filtrer

Vattnet pumpas från lågvattentereservoaren via UV-filtrer ut på stamnäten. UV-filtrer består av åtta kraftiga lysterör och finns vid Ålsjöns, Kinstabys och Stråtjärns vattenverk. De avödar effektivt alla eventuella mikroorganismer som kan finnas i grundvattnet. Vid de vattenverk som inte har UV-filtrer tillförs istället en liten mängd klor.

Ljusne

Vattentornet i Ljusne kanske aldrig kommer att vinna något arkitekturpris, men det gör sitt jobb. Det rymmer två miljoner liter vatten och förser 2 200 konsumenter.

Prima vatten

Efter att ha pumpats upp ur marken, renats, lagrats och pumpats vidare genom kilometerlånga ledningar till vattentornen, kommer vårt viktigaste livsmedel, vattnet, hem till dig.

Vatten är vårt viktigaste livsmedel.

Vi använder det dagligen till allt från att tvätta oss med till att laga mat och dricka, därför är det mycket viktigt att vattnet alltid håller högsta tänkbara kvalitet. För att du ska kunna känna dig säker på att ditt vatten alltid är av bästa kvalitet och att det aldrig tar slut, finns strikta regler för hur vattnet ska hanteras. Söderhamn NÄRA arbetar dagligen med att du alltid ska tillgång till vatten och att du ska kunna känna dig trygg med vattnets kvalitet.

Hushållen i Söderhamns kommun får sitt vatten från fem vattenverk. Fyra av dem hämtar sitt vatten från grundvattnet och ett, Järvsjöns vattenverk, ett så kallat ytvattenverk, hämtar sitt vatten från Järvsjön. Sammanlagt konsumerar söderhamnarna cirka 2,2 miljoner kubikmeter färskvatten per år. Vattnet leds från vattenverken till konsumenterna via ett antal tryckstegringar, tre vattentorn och ett 320 kilometer långt stamnät.

Sophämtning, service och underjordsbehållare

Söderhamn NÄRA beslutade för några år sedan att börja ersätta kärLEN i fritidsområdena med underjordsbehållare framförallt på de platser där ansamlingen av kärL var stora.

-Vi ville få en trevligare miljö för både sophämtare och abonnenter och dessutom en bättre förståelse för vilken typ av avfall kärLEN är avsedda för. Vi skulle också få möjlighet att anpassa hämtningsservice efter antalet abonnemang, säger renhållningschef Christina Åström.

Taxor och abonnemang har inte påverkats av att kärLEN bytts ut mot underjordsbehållare. Sommarhämtningen från första april till och med sista oktober kostar för 2015, 814 kr inklusive moms. Under den tiden hålls behållarna öppna.

Den som behöver tillgång till behållarna under övrig tid av året betalar helårsabonnemang 1 308 kr inklusive moms. Alla med helårsabonnemang får en nyckel med tillgång till behållarna hela året.

-Skillnaden är att vi med detta system kan få vetskap om hur många

Underjordsbehållare för hushållssopor blir allt vanligare i fritidsområden.

Christina Åström, renhållningschef på Söderhamn NÄRA.

som har helårsabonnemang och kan anpassa servicen med tömningar där efter, säger Christina Åström.

Underjordsbehållarna är bara till för vanligt brännbart hushållsavfall, sådant som samlas i soppåsen under diskbänken. Förpackningar och tidningar lämnar du i behållarna vid närmaste återvinningsstation. Grovavfall eller farligt avfall ska du inte kasta i underjordsbehållarna. Det ska lämnas på Långtå återvinningscentral på Långtåvägen 9.

Långtå är öppet alla vardagar mellan 07.00 och 15.30 med förlängd öppettid till 18.30 tisdagar och torsdagar.

-Vi har även lördagsöppet vissa lördagar. Nu i vår är det lördagsöppet 25 april samt 2 och 9 maj med öppettiderna 10-14. I höst har vi lördagsöppet 26 september samt 3 och 10 oktober, säger Christina Åström.

Innan vintersäsongen inträder töms alla underjordsbehållarna, som rymmer fem kubikmeter, på avfallet. Det gör att de för det mesta räcker hela vintern till dem som har åretruntabonnemang. Vissa underjordsbehållare töms dock även vintertid i den händelse att de skulle bli fyllda. De behållare som töms är sådana som ligger tillgängligt även för tung lastbil vintertid, med avseende på vägar

och snöröjningens beskaffenhet den årstiden.

-Söderhamn NÄRA har fått synpunkter på att underjordsbehållarna blir låsta på vintern. Vår styrelse har gett i uppdrag att se över systemet och bedöma konsekvenserna på kostnader och taxor om behållarna skulle hållas öppna även vintertid. Eventuella förändringar av taxorna för att åstadkomma detta måste dock beslutas av kommunfullmäktige, säger Christina Åström.

Vi vill ha gärna ta hand om ditt ris

Nu är våren på väg och snart ska träd beskåras och buskar klipplas. Trädgårdarna blir fina men det blir också en hel del ris att ta hand om. På Långtå kan du slänga allt ditt trädgårdsavfall oavsett om det är ett nedsågade träd, ris från buskar eller hopkrattat fjolårsgräs.

Att lämna trädgårdsavfall på Långtå är inte bara ett bekvämt sätt för dig att bli av med avfallet, det blir även en viktig resurs på Långtå.

Ris och annat trädgårdsavfall är en helt avgörande ingrediens när man ska kompostera avloppsslam från våra reningsverk. Genom att

blanda in ris, flis och andra växt-delar får slammets en mycket bättre struktur, man kan säga att det blir "luftigare", vilket gör att mikroorganismerna som sköter komposteringen trivs och kan göra sitt jobb.

Ett stort problem för renhållningen är att det alltid är brist på

ris och ditt trädgårdsavfall är därför ett viktigt tillskott.

Komposten blir till jord som används när delar av Långtås deponier ska sluttäckas.

Per ska byggga upp nytt IT-stöd

Per Uddén jobbar som projektledare på IT-support.

Per Uddén har lång erfarenhet att driva IT-projekt. Han har arbetat som projektledare och IT-konsult de senaste 25 åren, vilket var precis vad Söderhamn NÄRA letade efter när det stod klart att bolaget hade fått i uppdrag att bygga upp IT-stöd för Hälsinglands Utbildningsförbund.

Vid Årsskiftet började Per Uddén sin tjänst som projektledare på Söderhamn NÄRA. Per kommer närmast från Istone i Stockholm, där han bland annat arbetade som konsultchef. Det första projektet som han ska

genomföra är att starta upp allt IT-stöd åt det nya utbildningsförbundet i Söderhamn, Bollnäs och Ovanåker och det är ett stort projekt.

-Det rör sig om alla skolformer efter grundskolan, och såväl tekniska lösningar som verksamhetssystem, säger Per.

Just nu håller han som bäst på med planering och förberedande arbete, och till terminsstarten i höst startar ett pilotprojekt där det nya IT-stödet ska införas.

-Därefter kommer vi att starta upp skola för skola och till läsåret 2016/17 skall allt vara klart, säger Per Uddén.

Emeli är ny på kundservice

Emelie Hagström fick ett vikariat på Söderhamn NÄRA i september förra året. För ett par veckor sedan blev hon tillsvidareanställd på kund-

service.

-Det känns jättebra att jag fick fortsätta här, säger Emelie.

Emelie har stor erfarenhet av att arbeta med kundservicefrågor. Innan hon fick sitt vikariat på Söderhamn NÄRA arbetade hon Fortums kundservice i Arbrå och före det bodde hon i Jönköping.

-Jag bodde där i sju år och arbetade även då inom kundservice, dels på Telia och dels på Aftonbladet och Expressen som har en gemensam kundservice där, säger hon

Men sju år i Jönköping räckte och Emelie, som ursprungligen kommer från Hudiksvall, längtade hem till Hälsingland.

På Söderhamn NÄRA kommer Emelie även fortsättningsvis att hjälpa kunder med allt som de kan behöva hjälp med.

-Bland annat hjälper jag våra kunder med allt som har med flyttar att göra, säger hon.

Emelie Hagström.

Thomas Zetterström har börjat på en ny tjänst, Sven-Göran Jonsson går i pension varpå Mickael Eklund och Anders Burman ersätter dem på fältet.

En slutar, en byter och två börjar

För att säkerställa framtida kompetens har Söderhamn Elnät anställt två nya elnätstekniker och en projektledartjänst. I samband med det inrättas även en ny projektledartjänst.

I samband med att Sven-Göran Jonsson går i pension efter drygt 20 år på bolaget och Thomas Zetterström fått en ny tjänst som projektledare, har

Söderhamn NÄRA anställt två nya elnätstekniker. Det innebär samtidigt att elnät förstärker personalstyrkan med en man.

Mickael Eklund och Anders Burman anställdes i februari och båda har lång erfarenhet av linje- och montörsarbeten.

Eklund och Burman kommer närmast från Industriprodukter i Söderhamn.

Bästa examensarbetet

Amanda Steen, som började på Söderhamn NÄRA i höstas, har vunnit ett prestigefullt stipendium för sitt examensarbete som hon avslutade sina civilingenjörstudier på KTH med.

Examensarbetet gjorde Amanda på företaget SP Processum, ett dotterbolag till statliga SP, Sveriges Tekniska Forskningsinstitut.

Examensarbetet kan kort beskrivas med att Amanda studerade potentialen att använda restströmmar från bioetanolindustrin för produktion av mikroorganismer med högt proteininnehåll. Studien gick ut på att undersöka om restströmmarna kan användas som substrat för odling av dessa typer av mikroorganismer, som i förlängningen kan bli en alternativ proteinkälla i fiskfoder till fiskodlingar.

I motiveringen går det bland annat att läsa att examensarbetet rör ett mycket stort behov av att hitta alternativa proteinkällor till fiskmjöl och sojaprotein, som industrin an-

vänder i dag.

För sitt arbete "Production of Single Cell Protein from Residual Streams from 2nd Generation Bioethanol Production", som utsågs till 2014 års bästa examensarbete på SP, belönas Amanda med ett stipendium på 20 000 kronor.

Amanda Steen.

Vi stödjer Ung Företagsamhet

För tionde året i rad var Söderhamn NÄRA med som Guldsporsör för Ung Företagsamhet Gävleborg, ett engagemang som startade redan under IT-Hälsinglands tid.

-Sedan dess har vi varit inbjudna som domare och jurymedlemmar i den ärofyllda tävlingen Bästa UF- Företag, och det är fantastiskt roligt och utvecklande, säger Monica Granlund.

Ung Företagsamhet är ett rikstäckande projekt som vänder sig till gymnasieelever som under ett par år ska starta, driva och utveckla ett företag som projektarbete. Det hela avslutas med en stor mässa där alla företag får visa upp sig.

I tävlingen bästa UF-företag tävlar företagen i en rad olika kategorier, bland annat bästa affärsplan, presentation, produkt och monter. I år var 24 av sammanlagt 221 företag med i den tävlingen. Vinnaren i varje kategori går vidare till den stora rikstävlingen i Stockholm senare i år.

-Ung Företagsamhet ger en fantastisk möjlighet för våra ungdomar att utforska om de vill satsa vidare för att bli egna företagare. Det finns så mycket potential, vilja och drivkraft hos de ungdomar som är med, säger Monica Granlund.

Angelica Tapper och Tove Brolin vann 1:a pris i kategorin Årets affärsplan. De tillverkar och säljer kakor av återvunna porslinsinstallrikar. De kom dessutom på e:3 plats i kategorin Årets UF-företag.

Cina Olsson från Mo vann 1:a pris i kategorin Hållbart företagande. Hon bakar tunnbröd på sin mormors recept.

Pris för Årets tjänst vanns av Christoffer Ekengren, Aram Barzanjeh, André Väänänen, Henrik Järsand och Wiliam Edström (som inte kunde närvara). Även dessa elever går teknikprogrammet på Staffangymnasiet. Företaget har som affärsidé att göra hembesök och hjälpa äldre med datorer och Internet.

Ung Företagsamhet är ett jättearrangemang med elever från hela länet. Mer än 220 UF-företag visade upp sig på den stora finalen på tennishallen.

Söderhamn NÄRA var på plats med en egen monter och personalchef Lena Sandin och Helena Andersson från marknad och kundservice var två av dem som var där.

Det finns inga gränser för vad kreativa ungdomar klarar av. Douglas Hansson designar egna gitarrer. Bland annat denna skapelse.

Frida Johansson och Anna Pettersson som går tredje året på Staffangymnasiets teknikprogram driver UF-företaget Move your feet som anordnar danskurser för funktionshindrade.

I år var Söderhamn NÄRA huvudsponsor och Monica Granlund delade ut det största priset av alla; Årets UF-företag.

Teknistgrabbarna från staffangymnasiet, Eddie Lundquist, Jacob Titus och Andreas Eriksson (som inte var på plats) vann 1:a pris för Årets vara.

Nu ska sträckan mellan Lötbäcken och Krokskär vädersäkras.

Nu ska sista sträckan vädersäkras

Söderhamn NÄRA har ett av landets mest vädersäkra ledningsnät. I dag är det endast en kort sträcka mellan Lötbäcken och Krokskär som inte har vädersäkrats.

Men nu ska det bli ändring på det.

-Planeringsarbetet pågår redan och i höst börjar själva arbetet, säger projektledare Thomas Zetterström.

Att tillgodose en trygg och säker elförsörjning är en av de viktigaste samhällsfunktionerna. Söderhamn NÄRAs 157 kilometer långa ledningsnät är i dag vädersäkrat till 97 procent och räknat i meter är det inte mer än 4 700 meter som återstår att åtgärda.

-Ledningsnätet som vi nu ska vädersäkra sträcker sig från Lötbäcken via Stenstuga och Djupviken till Krokskär, säger Thomas Zetterström.

När en elledning ska vädersäkras kan man välja mellan att gräva ner den eller att anlägga en ny luftledning.

-I det här fallet har vi valt att använda oss av en isolerad luftledning som kommer att dras i den befintliga linjegatan. Vi kommer även att byta ut ledningsstolparna och gallra bort träd som med tiden kan riskera att blåsa ner över ledningarna, säger Thomas Zetterström.

Planeringsfasen beräknas vara klar i till sommaren. Själva arbetet med ledningsnätet startar framåt årsskiftet och eftersom det rör sig om känslig naturmiljö kommer arbetet att göras med stor försiktighet.

-Har du tips och information rörande eventuella känsliga miljöer och andra miljövärden i området så tar vi gärna emot sådan information eftersom vi stävar efter att göra så lite miljöpåverkan som möjligt där

vi bygger, säger Thomas Zetterström.

I samband med arbetet kommer strömmen vid vissa tillfällen att stängas av och alla som berörs kommer att få meddelande om detta.

-Ibland kan det dock uppstå oförutsedda situationer där vi måste bryta strömmen med kort varsel. Vi hoppas att du har överseende med dessa tillfälliga störningar som kommer uppstå under arbetets gång, säger Tomas Zetterström.

Thomas Zetterström är projektledare för vädersäkringsprojektet.

Ny ledning i Stugsund

Just nu pågår ett ledningsarbete i Stugsund i syfte att separera dagvatten från avloppsvatten från området kring Stugsunds skola och Nymåla. Arbetet beräknas vara klart i mitten av maj.

Eftersom dagvatten och avloppsvatten ska åt olika håll bör de inte dela avloppsledning. I Stugsund, mellan Skolan och Strandgatan går i dag en 450 meter lång dagvatten- och avloppsledning som nu ska ersättas med två nya ledningar.

-Det här gör vi för att avleda dagvattnet och avlasta pumpstationen i Stugsund, säger Peter Fryklund, driftansvarig för ledningsnäten.

De nya ledningarna kommer att dras från Strandgatan och öster om fotbollsplanen till skolan.

Söderhamn NÄRA har alltid ett miljöfokus i sina projekt och miljövinsten med att separera dagvatten från avloppsvattnet är både en besparing på energi och kemikalier. Det är dessutom en klimatanpassning för att mildra effekterna vid kraftiga skyfall.

Patrik Fryklund arbetar med den nya ledningen i Stugsund.

Fyrahundra nya anslutningar

Granitvägen är en av de gator som kommer att få fiber i år.

Intresset hos hushållen att ansluta sig till fibernätet är fortfarande stort.

Första året som Söderhamn NÄRA erbjöd hushållen att ansluta sig var det knappt 30 procent som nappade på erbjudandet. Förra året var den siffran uppe i 75 procent.

–Och det är inget som tyder på att intresset att dra in fiber minskar, säger projektledare Erik Thyr.

Att folk på allvar har fått upp ögonen för fiber står helt klart. Anslutningsgraden har ökat konstant och intressant i sammanhanget är att även många hushåll som redan har datauppkoppling via kabel-TV övergår till fiber.

I år är det hushållen på Fålnäs, Hägnan, Stormyran, Åsberget och Granitvägen som har fått erbjudande om att ansluta sig till fibernätet.

Arbetet med att gräva ner fiber kommer att påbörjas inom kort och i

anslutning till det ansluter man själva fibern till hushållen.

–Första två åren grävde vi först hela området innan vi började att installera fiber i hushållen. Nu börjar vi med anslutningsarbetet direkt och på det viset sparar vi mycket tid. Om allt går som det ska har alla hushåll fiber indraget i slutet av augusti, säger Erik Thyr.

Nästa år är planen att bygga ut fibernätet i Stugsund med fokus på

Bromsäng, Grundvik och Gräsuddsvägen. Dessutom kommer hushållen på Pliggen att få erbjudande om att ansluta sig.

–Vi kommer att erbjuda cirka 400 hushåll att ansluta sig. I och med detta så har nästan alla större områden i stan fått fiber, det som saknas efter detta är gator som av olika anledningar inte grävdes förut, men detta ska åtgärdas så fort vi hinner, säger Erik Thyr.

Enkelt att byta bredbandsleverantör i flerfamiljsfastigheter

Att byta bredbandsleverantör för en bostadsrättsförening eller hyresvärd med flera lägenheter behöver inte vara svårare än det är för en enskild villaägare.

–Är ditt kontrakt med din nuvarande bredbandsleverantör på väg att gå ut kan det vara en bra idé att utvärdera det och jämföra med andra leverantö-

rer, säger Anders Svensson, som arbetar med bredband på Söderhamn NÄRA

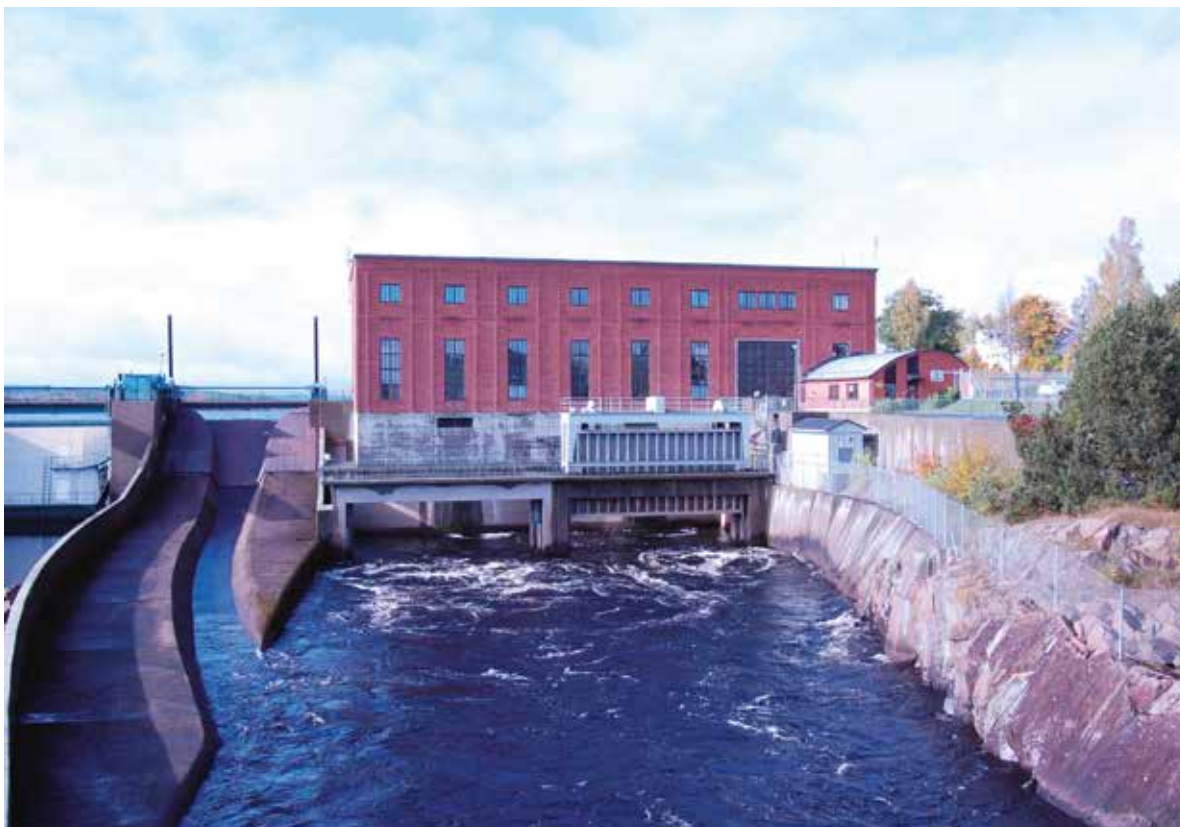
Att dra in fiber i ett flerbostadshus är en större uppgift än att göra det i ett enskilt villahem, därför är det heller inte så konstigt att det skrivs leverantörskontrakt som sträcker sig över flera år. När det väl är dags att förnya kontraktet med bredbandsle-

verantören är det därför många som låter det löpa vidare.

–Men det är ingen bra idé. Leverantörernas utbud och priser förändras hela tiden och efter några år kan det ha hänt en hel del. Är du ansvarig för ett fastighetsnät och kontraktet med din nuvarande bredbandsleverantör håller på att löpa ut kan du alltid ta kontakt med oss för att se vad vi kan göra, säger Anders Svensson.

Det var precis vad bostadsrättsföreningen Äpplet gjorde när deras avtal med Telia löpte ut efter sju år.

–Jag fick kontakt med Anders Svensson och han hjälpte oss att även få in Söderhamn NÄRAS bredband i huset. Nu har vi både Telia och Söderhamn NÄRA och var och en kan själva välja vem de vill köpa bredbandstjänsten av, säger Ingrid Brammås på Äpplet.

All el som säljs av Söderhamn NÄRA Elhandel kommer från förnybara källor.

Söderhamn NÄRA's delägda bolag

Söderhamn NÄRA har olika delägda bolag som vi också jobbar aktivt i. Anledningen till delägandet kan vara en politisk vilja, en möjlighet att erbjuda ett lokalt alternativ eller helt enkelt ett sätt att få till

Norrskens bildades i början på 2000-talet när det inte fanns något intresse att bygga ut bredband norr om Dalälven. Norrskens började som ett fibernät för att nå primärvård och skolor i länet. Norrskens ägdes från början av regionen, landstinget och kommunerna i Gävleborg och är indirekt början och grunden till kommunernas stadsnät i Gävleborgs län.

Norrskens nät används som transportnät för offentliga förvaltningar, företag, operatörer och tjänsteleverantörer med behov av hög kapacitet. Den grundläggande tanken är att erbjuda operatörer och tjänsteleverantörer en marknad i våra regioner och möjliggöra konkurrens. Nätet har efter hand byggts ut och vi har i dag eget nät till 44 platser från Stockholm i söder till Luleå i norr samt samarbeten för att kunna erbjuda nationell täckning. Norrskens nät ger utveckling och fokuserar på den/de kommuner som vi ägs av och gemensamt i de regioner som vi verkar i.

en infrastruktur som saknats lokalt.

Här följer en kortare presentation av de bolag vi är delägare i.

Vår satsning på vindkraft är ett led i arbetet med att öka produktionen och möjliggöra användningen av förnybar energi och att därigenom minska användningen av fossila bränslen.

Våra vindkraftsverk finns i Bollnäs kommun med tre vindkraftverk, i Sandvikens kommun finns två och Hudiksvalls kommun fem. Totalt äger Samkraft 10 vindkraftverk. Satsningen i Samkraft som gjordes gemensamt i länet mellan i huvudsak kommunala bolag, är på väg att fallera eftersom vi har olika syn på utvecklingen.

Just nu är det mycket besvärligt att äga vindkraftverk och det beror framförallt på det låga elpriset. Trots att en anläggning har en hög vindkraftsproduktion och en låg driftskostnad så är det svårt att få ekonomin att gå ihop. Viljan med bolaget har varit olika hos delägarna och det har gjort att ekonomin i bolaget är besvärligt. I dagsläget vet vi inte om Söderhamn NÄRA kommer att kunna vara uthålliga med ägandet.

När vi bildade bolaget Söderhamn NÄRA, så tog vi också ett aktivt beslut om att göra vardagen bekväm för våra kunder. En del i det bekväma är att kunna erbjuda all infrastruktur och bekvämlighet på ett ställe. I det ingår naturligt att kunna erbjuda våra kunder att handla lokalproducerad förnybar el. Det gör vi i ett gemensamt bolag tillsammans med Gävle Energi.

Vi startade upp bolaget med att sälja elen under det gemensamma namnet Källmärkt men har nu gått över till att benämna oss Söderhamn NÄRA Elhandel eftersom det namnet visar var du som kund handlar din el från. Att elen ändå är Källmärkt, alltså tillverkad av förnybara energikällor, skall nästan vara en självklarhet idag. Den förnybara energin kommer från vårt eget kraftvärmeverk, vindkraft eller vattenkraft. Att dessutom handla sin el lokalt gör faktiskt också att pengarna stannar lokalt. Om du vill ha hjälp med att köpa din el lokalt så kontakta vår kundservice på Söderhamn NÄRA så hjälper vi dig.

Monica Granlund

BAM-halten minskar

BAM-halten i Ålsjöns vattentäkt fortsätter att minska, det visar de provtagningar som kontinuerligt tas på vattnet. Sammanlagt har 15 prover tagits hos abonnenterna under 2014 och de har varierat mellan 0,043 och 0,095 ug (miljondels gram) per liter med ett medelvärde på 0,064 ug per liter.

Gränsvärdet för BAM i dricksvatten har fastställts av Livsmedelsverket och ligger på 0,1 ug per liter.

Sedan 2010 har vi legat under gränsvärdet och halterna har stadigt sjunkit sedan dess. Provtagning av BAM i dricksvattnet kommer att fortgå så länge behovet finns, säger VA-chef Veronica Henriksson.

FAKTA

BAM, 2,6-diklorbenzamid, är en nedbrytningsprodukt av Diklobenil som var en av de aktiva substanserna i "Totex strö", ett totalbekämpningsmedel som slog ut de flesta växter.

Medlet, som fick försäljningsförbud 1989, har använts vid byggen av parkeringsplatser och vägar, vid banvallar, grusytor, gångvägar, kyrkogårdar etc. Rester av bekämpningsmedlet ligger kvar i marken och läcker långsamt till grundvatten och vattendrag.

Inte så NÄRA

Sverige bäst på batteriåtervinning

Varje år återvinner Sverige 319 gram batterier per invånare. Det gör oss världsbäst, menar branschorganisationen för batteritillverkare, European Portable Battery Association. Det stora antalet kommunala insamlingspunkter och engagerad handel framhålls som framgångsfaktorer. Idag är det förutom Sverige bara Österrike, Belgien, Luxemburg och Schweiz som klarar EU:s mål om 45 procent batteriåtervinning. Övriga har fram till 2016 på sig att öka återvinningen.

För Söderhamns del ligger återvinningen på 470 gram per person och år.

Ökad återvinning av elprodukter

Återvinning av el ökar stadigt och söderhamnarna återvinner i snitt 20,4 kilo elprodukter varje år.

2014 återvann svenskarna 147 500 ton elektronik. Det motsvarar vikten av 15 Eiffeltorn eller drygt 15 kilo per person. Totalt återvann vi över 70 miljoner elprodukter i Sverige förra året. Det visar ny insamlingsstatistik från El-Kretsen.

- Vårt goda samarbete med kommunerna i kombination med nationella informationsinsatser gör att antalet produkter som återvinns fortsätter att öka stadigt. Återvinningen mätt i vikt har planat ut de senaste åren vilket är en följd av att produkterna blir mindre, smartare och lättare, men tittar man på antalet produkter så ökar återvinningen, säger Martin Seeger tf. VD på El-Kretsen.

Antalet små elprodukter så som ficklampor, leksaker, rakapparater och mobiltelefoner ökade med drygt 5 %, lågenergilampor ökade med 17 % och inbyggda batterier ökade med 11 %.

Det är ett tydligt trenderbrott att dessa produkter som tidigare blivit liggande i hushållens byråldor nu börjar komma in till återvinning. Det är en dubbel vinst för miljön eftersom det innebär att miljöfarliga ämnen tas omhand, samtidigt som de återvunna materialerna kan bli nya produkter. Genom att återanvända metaller som redan finns i kretsloppet slipper man bryta nya.

- Insamlingsresultatet är ett kvitto på att vårt samarbete med Sveriges kommuner och återvinningsindustrin

fortsätter att utvecklas i rätt riktning. En förutsättning för de miljövinster som vi kan visa upp är att 98 procent av all konsumentelektronik som samlas in i Sverige hanteras genom detta samarbete. Det ger förutsättningar för både stordriftsfördelar och lokalanpassade lösningar, säger Martin Seeger tf. VD på El-Kretsen.

Söderhamnsborna samlade under samma period in cirka 20,4 kilo elektronik per person till Elkretsens insamlingsystem.

-Det visar att vi ligger ett par kilo över riksgenomsnittet och det är bra, men vi kan alltid bli bättre, säger renhållningschef Christina Åström.

Inte så NÄRA

Kuvös gjord på bildelar

Sverige har de bästa siffrorna i världen vad gäller överlevnad av för tidigt födda barn.

I länder som inte har tillgång till el och avancerad sjukvård är chansen att överleva liten för dessa barn. Orsaken är ofta brist på jämn temperatur, något som företaget NeoNurture vill ändra på. De har konstruerat en kuvös som är byggd av gamla bildelar och drivs med ett bilbatteri. Bland delarna från gamla bilar som används kan nämnas strålkastare som ger värme, cupéfläkt för luftcirkulation och signalljus som är kopplade till larm och övervakning.

Ett perfekt exempel där stor kreativitet, små resurser och lite el kan rädda många liv.

Det är svårt att tro, men det här är en kuvös byggd av gamla bildelar.

Lägsta elpriset på flera år

Det milda vädret har tryckt ner elpriserna under hösten och vintern. Det rörliga elpriset ser nu ut att bli 15 procent lägre än 2013.

Årets elpriser kommer därmed att bli de lägsta sedan 2012. För en villaägare innebär detta att den totala elkostnaden för 2014 kommer vara cirka 1 400 kronor billigare än i fjol, enligt en sammanställning gjord av elbolaget God El.

Det kan elkunderna främst tacka det ovanligt milda vädret för.

Men det finns andra orsaker till de låga elpriserna.

Dels har kärnkraften producerat på en hög och stabil nivå och dels har det varit låga priser på utsläppsätter och kol och det påverkar priset på den el som importeras från kontinenten.

Sedan har det blåst en hel del under senhösten och början av vintern, vilket ökat produktionen av vindkraft.

Nedskräpning kostar 13 miljarder

I Europa läggs varje år 13 miljarder kronor för att städa bort skräp som hamnat fel.

Då är indirekta kostnader som nedskräpningen medför inte inräknade, till exempel förfullning av miljön, otrygghet och negativ påverkan på turism.

Nybildade "The Clean Europe Network" har samlat femton länders organisationer för att diskutera

gemensamma insatser kring det nödvändiga förebyggande arbetet mot nedskräpningen.

- Vi vill ha ett skräpfrött Europa till 2030, säger Johanna Ragnartz, vd på Håll Sverige Rent.

Den viktigaste insatsen mot nedskräpning är att förändra människors beteenden så att de inte kastar skräp. Under 2015 ska de mäta nedskräpningen och kartlägga källor på flera platser i Europa.

Inte så NÄRA

Satsar på vätgas

Japan satsar stort på vätgastankstationer och planerar att inom fem år ha ett nät av 2 000 stationer. Det är företaget JX Nippon Oil & Energy som planerar att bygga infrastrukturen över hela landet. Satsningen omfattar både produktion och försäljning av vätgas för att stödja utvecklingen av bränslecellsfordon.

Ett bilföretag som ser en framtid i vätgasfordon är Toyota, som kommer att öka produktionen av sin vätgasmodell, Mirai, från dagens 1 500 till 3 000 bilar år 2017. I höst kommer Mirai även att lanseras i USA, Storbritannien, Tyskland och Danmark. Prislappen kommer att starta på drygt 650 000 kronor plus moms.

Toyota Mirai ska ta Toyota in i framtiden.

Britter bussas med biogas

Nu har Storbritannien fått sin första buss som drivs med biogas. 40-talet passagerare kan nu ta sig runt Bristol utan att förorena staden. Gasen kommer från det lokala reningsverket, som också tar emot matavfall för rötning. Den gas som inte behövs för busstransporter skickas ut på gasnätet för att värma 8 500 hushåll. En viss svensk inblandning finns också: bussen kommer nämligen från Scania.

Satsar miljarder

Nederländerna ska investera cirka 184 miljarder kronor för att säkra det låglänta landet mot klimatförändringar fram till år 2050. De närmaste 30 åren ska man förstärka 1 500 kilometer av Nederländernas totalt 3 700 valar mot havet. I projektet ingår även att säkra landets sötvattentillgångar genom att förhindras saltvatten från att tränga in i grundvattnet.

Guldfiskar mot mygg

Guldfiskar jag mygg i reningsverket.

Knivsta reningsverk har länge dragits med stora problem med mygg i slutsedimenteringsanläggningen. När det har varit som värst har svärmarna med fjädermyggor varit så stora att det varit som en dimma i lokalen.

Myggorna sticks inte men de smutsar ner mycket.

För att råda bot på problemet har man nu planterat i 20 guldfiskar och pro-

blemet har i princip upphört. Tacksamheten är stor mot guldfiskarna som simmar omkring i den bassäng där vattnet renas i ett sista steg innan det släpps ut i naturen.

– Det har skett en stor förändring. Nu trivs inte myggorna så bra här längre, men guldfiskarna verkar trivas. De växer och frodas för varje dag, säger Hans Österman, driftchef för Roslagsvattens ledningsnät, till Uppsala Nya Tidning.

Fortsatt ökning av fordonsgasen 2014

Försäljningen av fordonsgas ökade under 2014 med drygt åtta procent jämfört med föregående år, visar prognosen för helåret. Drygt 123 000 ton fordonsgas motsvarande ca 1,6 TWh såldes vid landets 200 tankställen.

Biogas stod för mer än en terrawatimme, 1 TWh, och därmed en bra bit över 50 procent av den samlade leveransen av fordonsgas. Detta tack vare att den största delen av den svenska biogasen numera uppgraderas till fordonsgas.

Fordonsgasen bidrog till en minskning av koldioxidutsläppen med ca 128 000 ton vilket motsvarar ca 110 000 bensin- eller dieslbilar samt ett stort bidrag till bättre luftkvalitet i städerna.

I slutet av 2014 rullade närmare 50 000 gasfordon på Sveriges vägar.

Produktionen av biogas ökar även kraftigt i Europa. I dagsläget finns det 330 uppgraderingsanläggningar inom EU, vilket är en ökning med 50 anläggningar på ett år. Den snabbaste tillväxten sker i Danmark, Frankrike och Storbritannien. Vid sidan av uppgraderingsanläggningarna, som producerar fordonsgas från biogas, finns tusentals biogasanläggningar. Flest biogasanläggningar finns i Tyskland med omkring 10 000 som producerar cirka 80 TWh per år.

I samtliga länder, förutom Sverige, används den absoluta merparten av biogasen till att producera el. I Sverige används i princip all biogas till att driva fordon.

Inte så NÄRA

Kraftig ökning av solceller

Kostnaderna för att installera solceller har sjunkit kraftigt de senaste åren. Detta har resulterat i att det aldrig tidigare har installerats så mycket effekt i solceller som 2013. Totalt installerades 19 MW solceller, att jämföras med året innan då det stannade på 8,3 MW. Totalt produceras uppskattningsvis 38,8 GWh solel per år, vilket utgör cirka 0,03 procent av Sveriges totala elkonsumention.

LED-belysning ökar i snabb takt

LED-lampor är det bästa alternativet vid byte av lampa. Den tekniska utvecklingen går dessutom fortare än man trott. Det visar en färsk studie som bland annat Energimyndigheten har gjort.

De flesta LED-lamporna är effektiva, håller god kvalitet och ger ett bra ljus. De har också liknande utseende, form och vikt som traditionella lampor och passar därför i de flesta befintliga armaturer som finns i hushållen. Det visar ett test som Energimyndighetens Testlab har gjort där parametrar som effektivitet, färgåtergivning och inköpspris har tagits i beaktning. Testet ingår i en studie som Energimyndigheten har genomfört tillsammans med andra internationella aktörer på belysningsområdet och innehåller även resultaten från olika marknadsanalyser.

Det här är Söderhamn NÄRA

Söderhamn NÄRA är kommunens infrastrukturbolag och vår verksamhet spänner över en rad områden som på ett eller annat sätt berör dig som bor i Söderhamns kommun.

Renhållning

Renhållningen är det affärsområde på Söderhamn NÄRA som har flest kunder. Alla hushåll i kommunen är anslutna och renhållningen ansvarar för all avfallshantering. Renhållningen ansvarar även för Långtå återvinningscentral där privatpersoner kan lämna avfall gratis. På renhållningen arbetar 15 personer. Affärsområdeschef är Christina Åström.

Värme

Söderhamn NÄRA driver kommunens fjärrvärmenät. Kraftvärmeverket på Granskär eldas med flis från sågverk samt grenar och toppar som blir över vid skogsavverkning. I princip allt bränsle kommer från regionen. På värmen arbetar 16 personer. Driftsansvarig, Luc Verduye, distributionsansvarig Thomas Östlund

Vatten

Affärsområdet Vatten ansvarar för den kommunala dricksvattenförsörjningen och avloppsvattenreningen. Allt som rör vattentornen, reningsverken, ledningar och rör ligger inom vattens ansvarsområde. I dag arbetar 18 personer i affärsområdet. Affärsområdeschef är Veronica Henriksson.

Bredband, Kabel-TV

Söderhamn NÄRA bygger och driftar stadsnätet i Söderhamn. Via stadsnätet tillhandahåller vi kabel-TV och bredband via kabel, adsl och fiber. På affärsområdet Kabel-TV, bredband och fiber arbetar sex personer. Affärsområdeschef är Göran Florén.

Elnät

Söderhamn Elnät är ett helägt dotterbolag till Söderhamn NÄRA. Bolaget ansvarar för elnätet i Söderhamn, öster om E4 samt från Vågbro i norr till Sandarne i söder och norra skärgården. På elnät arbetar nio personer. Affärsområdeschef är Göran Florén

Kundservice

Kundservice är den del av Söderhamn NÄRA som du som kund oftast kommer i kontakt med. Här arbetar sex personer med allt från att svara på frågor, till avtal och fakturafrågor. Det är även kundservice som bemannar vår reception. Kundservicechef är Lena Sandin.

Kommunens IT-support

På kommunens IT-support arbetar tolv personer med att serva och underhålla Söderhamns kommuns datanät och datorer. IT-supporten ansvarar även för allt som rör datorer på kommunens bolag samt Hälsinglands utbildningsförbund. Affärsområdeschef är Bertil Segerholm

Ekonomi och administration

Utöver våra affärsområden finns det olika stödfunktioner som servar resten av organisationen, såsom ekonomi, personal, lön, projekt och marknad. Här arbetar åtta personer. Ekonomichef är Adam Axzell, personalchef är Lena Sandin och vd är Monica Granlund.

Utförlig information om Söderhamn NÄRA och företagets alla affärsområden hittar du på vår hemsida www.soderhamnnara.se du kan även ringa kundservice 0270-766 10

Lördagsöppet på Långtå

25 april, 2 maj & 9 maj mellan kl. 10-14.

Vi bjuder alla
besökare på
fika!

Personal från renhållningen kommer att finnas på plats för att svara på allt du vill veta om renhållning och källsortering.

Passa på att lämna allt du vill bli av med hos oss! Saker som fortfarande fungerar kan du lämna till Återbruket.

Vi tar gärna hand om ditt trädgårdsavfall! Det behövs till vår slamkompost.

Öppettider på Långtå

Måndag-fredag 07.00-15.30

Kvällsöppet tisdag och torsdag till 18.30

Har du frågor om återvinningscentralen kan du ringa

Reception på Långtå

0270-751 43

Söderhamn
NÄRA

GÖR VARDAGEN BEKVÄM